

SLUTTRAPPORT

Prosjekt rehabilitering 2010/3/0292:

Stopp volden - DVD på tegnspråk

***«Du er ikke alene -
en informasjonsfilm på norsk tegnspråk
om vold i nære relasjoner»***

**Helse og Rehabilitering
Norges Døveforbund**

**Finn Arild Thordarson
Prosjektleder**

Sammendrag

Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem, og har vært et politisk satsingsområde de siste årene. Dette kommer til uttrykk blant annet i handlingsplanen mot vold i nære relasjoner 2012, <http://www.regjeringen.no/pages/36717130/HandlingsplanJDweb.pdf>, som er et samarbeid mellom Justis- og beredskapsdepartementet (JD), Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD), Helse- og omsorgs- departementet (HOD), og Kunnskapsdepartementet (KD).

For døve som kommuniserer på tegnspråk, er det vanskeligere å tilegne seg informasjon om dette. Døve som grupper faller oftere utenfor målgruppen for tiltakene som det offentlige gjennomfører tilknyttet vold i nære relasjoner. Døve er også i gjennomsnitt mindre kjent med de offentlige tilbudene som er tilgjengelig for alle, som familievernkontorer. For å kompensere for dette lager vi en informasjonsfilm om vold i nære relasjoner på norsk tegnspråk, slik at døve får informasjon om dette på eget språk. Vi gir også informasjon om egne tilbud som er tilrettelagt døve, men som er lite kjent i det offentlige.

Innholdet i DVDen er utarbeidet i samarbeid med fagfolk med erfaring med vold i nære relasjoner og beslektede emner. DVDen består av en faktadel, der man får informasjon om vold i nære relasjoner og hvordan man kan få hjelp, og en fiksjonsdel med to kortfilmer som viser eksempler på vold i nære relasjoner. DVDen er også teksten på norsk for tunghørte og hørende.

DVDen distribuert gratis til alle som mottar Døves Tidsskrift og blir gitt bort til institusjoner, skoler, kurssentre, døveforeninger og andre interesserte. Bare distribusjon med Døves Tidsskrift alene vil nå over 50% av landets ca. 5000 døve. Vi regner med at «alle» i døvemiljøet på denne måten får kjennskap til DVDen, og dette er den mest effektive måten å få ut informasjonen på.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag.....	2
Innholdsfortegnelse	3
1. Bakgrunn for prosjektet.....	4
2. Prosjektgjennomføring	4
3. Resultater.....	5
4. Konklusjon	6

1. Bakgrunn for prosjektet

Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem, og har vært et politisk satsingsområde de siste årene. Dette kommer til uttrykk blant annet i handlingsplanen mot vold i nære relasjoner 2012, <http://www.regjeringen.no/pages/36717130/HandlingsplanJDweb.pdf>, som er et samarbeid mellom Justis- og beredskapsdepartementet (JD), Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD), Helse- og omsorgs- departementet (HOD), og Kunnskapsdepartementet (KD).

For døve som kommuniserer på tegnspråk, er det vanskeligere å tilegne seg informasjon om dette. Døve som grupper faller oftere utenfor målgruppen for tiltakene som det offentlige gjennomfører tilknyttet vold i nære relasjoner. Døve er også i gjennomsnitt mindre kjent med de offentlige tilbudene som er tilgjengelig for alle, som familievernkontorer. For å kompensere for dette lager vi en informasjonsfilm om vold i nære relasjoner på norsk tegnspråk, slik at døve får informasjon om dette på eget språk. Vi gir også informasjon om egne tilbud som er tilrettelagt døve, men som er lite kjent i det offentlige.

For døve som kommuniserer på tegnspråk kan det også være en høyere terskel for å oppsøke hjelp. Bakgrunne kan være dårlig tilgang på informasjon på eget språk, lite kjennskap til de tilbudene som finnes i offentlig regi, vegring mot å involvere tegnspråktolk i private spørsmål, frykt for sosial eksponering i små miljøer osv. Dette gjør det enda viktigere å utarbeide tilpasset informasjon til målgruppen.

2. Prosjektgjennomføring

Prosjektet var delt opp i tre hovedfaser. Første fase var planlegging og utvikling av manus. Andre fase var selve filmopptaket. Tredje fase var etterarbeid (postproduksjon), dvs. redigering og fremstilling av master-DVD, trykk og distribusjon.

En forutsetning for å lage en faglig solid DVD er å inkludere kompetente fagpersoner i manusutviklingen. Disse bidro til prosjektet:

Jenny Meling Hansen, Nasjonalt senter for hørsel og psykisk helse
Trine Eikrem, Kirsti Foss og Helge Eliassen, Enerhaugen familievernkontor
Stig Jarwson, avd. Brøset (sinnemestring) St. Olavs hospital
Atle Solbue Jensen, barne/ungdomspsykolog
Rita Berger, Bergen kommunes byrådsavdeling for helse og omsorg
Sissel M. Grønlie, psykologspesialist for døve og tunghørte
Marit H. Kvam, Sintef Helse

De faglige samarbeidspartnerne ga innspill ikke bare til faktadelen av DVDen, men også til manusutviklingen av kortfilmene, slik at vi kunne skape realistiske eksempler på hvordan vold i nære relasjoner «ser ut i virkeligheten».

Faktadelen ble utarbeidet omtrent som en reportasje/dokument, med en programleder, med ett kamera under produksjon, og med innslag av intervju av fagpersoner. Det ble brukt noen illustrasjonsbilder og en del grafikk, spesielt i delen der vi presenterer ulike steder hvor man kan oppsøke hjelp.

Fiksjonsdelen bestod av to kortfilmer, som er rene dramaproduksjoner. Disse ble produsert med to kameraer og skuespillere, noen var profesjonelle og andre var amatører (men dyktige sådan.)

Det ble gjennomført tre opptaksøker, en økt for faktadelen og en økt for hver kortfilm. Prosjektet ble et halvt år forsinket i forhold til opprinnelig fremdriftsplan. Dette skyldes ytre praktiske forhold som ikke er relatert til prosjektet, og påvirket ikke budsjettet.

Etter endt opptak ble alle tre filmer redigert av produsentene, før postproduksjon ble gjennomført hos Allegro Film. I postproduksjon inngikk fargekorrigering, design og grafikk, lydredigering og DVD-authoring.

DS Media trykket opp 2000 eksemplarer i plastlomme til distribusjon til Døves Tidsskrift, samt et mindre opplag i dvd-cover for å deles ut til andre, som kan være privatpersoner, institusjoner, skoler, foreninger osv. DVDen skal være tilgjengelig fra NDF eller Døves Media, og vi trykker opp nye eksemplarer hvis lageret går tomt.

DVDene ble sendt ut med Døves Tidsskrifts februarnummer 2013, se kopi av artikkel til slutt i denne rapporten.

3. Resultater

Vi er tilfreds med å ha laget en DVD av god kvalitet både teknisk og innholdsmessig. Ved å dele opp DVDen i tre deler (en faktadel og to fiksjonsdeler), og å dele opp informasjonsdelen i 6 ulike kapitler, med total spilletid på 59 minutter 45 sekunder har vi gjort DVDen oversiktlig, det er lett å finne fram i filmen.

Ved å bryte opp emnene og dele opp innholdet, unngår man også at filmen føles «lang» å se gjennom. Det har vært meget viktig med grundig forarbeid og research til manusutviklingen. De faglige rådgiverne har gitt svært viktige bidrag og innspill. De har også vurdert manus til fiksjonsdelene for at vi skulle gi realistiske eksempler på hvordan vold i nære relasjoner «ser ut i virkeligheten».

Det har vært viktig for oss å gi et balansert bilde av virkeligheten. For eksempel kan vold komme fra begge kjønn. Vold rammer ikke bare voksne i parforhold, men også barn og eldre. Informasjonen i DVDen er rettet mot alle aldersgrupper, også eldre og barn er inkludert i målgruppen.

Følgende bilde viser menyen på DVDen, som også viser hvordan informasjonsdelen er delt opp i temaer. De to kortfilmene spilles av hver for seg separat fra informasjonsdelen. Merk også at det er mulig å velge å slå på eller av norske tekster.

4. Konklusjon

Vi har utarbeidet et produkt vi føler er et viktig bidrag til norske døve, og ser at denne typen prosjekt og utformingen av DVDen er en god modell for fremtidige prosjekter. En DVD som distribueres effektivt til målgruppen og som gir god informasjon, kan benyttes til flere temaer enn vold i nære relasjoner.

DVDen vil være tilgjengelig fra Norges Døveforbund/Døves Media også etter distribusjonen. Innholdet kan også bli gjenbrukt eller distribuert på nytt senere, for eksempel på internett.

DVDen ble sendt ut med Døves Tidsskrift i februar 2013, og ble omtalt i bladet – artikkelen er gjengitt på de neste sidene. Responsen og tilbakemeldingene har vært svært positive, og det forteller oss at prosjektet må anses som vellykket.

Med støtte fra Extrastiftelsen:

Sterk informasjons- video om vold

I dette nummeret av Døves Tidsskrift får du DVDen «Du er ikke alene». Den forteller om vold i nære relasjoner og er laget av Døves Media for NDF, finansiert av Extrastiftelsen. Finn Arild Thordarson var prosjektleder.

Viktig budskap

«Du er ikke alene» inneholder en informasjonsfilm og to kortfilmer med oppdiktet historier og profesjonelle skuespillere. Spilletiden er på nesten en time. Både informasjon og dramadel er på norsk tegnspråk, man kan velge fram tekst på norsk - men det er ingen talespråklig oversettelse.

Informasjonsdelen er på seks kapitler: Informasjon om hva vold er, den som opplever vold, den som utøver vold, vold mot barn, vold mot eldre og siste kapittel om hvordan man kan få hjelp. Programleder for den delen er Annbjørg Nordbø. Hun er tydelig og behagelig på skjermen og opptakene er gjort på ulike steder ute – og ikke inne i et kjedelig studio. Det gjør informasjonsdelen mer visuell og spennende.

De to kortfilmene gjør profesjonelle skuespillere til et spennende drama. Det er ekstra severdig å oppleve Ipek D. Mehlum, Mira Zuckermann, Ronny P. Jacobsen og de andre svært dyktige skuespillerne på skjermen. Dramatiseringer passer utmerket på norsk tegnspråk, også for voksne, vi ønsker oss mye mer av slikt «fjernsynsteater».

Vårt råd er et alle setter seg foran TV'en og bruker en time på å se filmen. Det vil gi økt kunnskap og forståelse av hvor vondt vold i nære relasjoner er, og man kan la seg fascinere over hvor spennende og tydelig film på tegnspråk kan være.

Extrastiftelsen kan fornøyd notere et det er laget et godt informasjonsprogram om vold på norsk tegnspråk, de har fått mye igjen for pengene.

Informasjon på tegnspråk

- Å sende ut DVD som vedlegg til Døves Tidsskrift er den mest effektive måten å spre informasjonen på, sier prosjektleder Finn Arild Thordarson.

- Det koster nesten ingenting å trykke opp DVDer, og det er billig å legge det ved utsendelsen av bladet. Dette er informasjon som bør være tilgjengelig for alle, og derfor bør det være gratis. Hørende får mye gratis informasjon i samfunnet. Dette er en måte å kompensere for ulikhetene mellom døve og hørende når det gjelder tilgang på informasjon. Det er ikke første gang Finn Arild Thordarson jobber med tegnspråk-prosjekter. Det første prosjektet var «Glosebok for døve» for Møller kompetansesenter i 1997, en sommerjobb mens

han fortsatt studerte til sivilingeniør ved NTNU i Trondheim. I år 2000 skrev han hovedoppgaven «Digital representasjon av norsk tegnspråk». Etter det jobbet han med å utvikle tegnspråklig multimedia for Møller kompetansesenter, som for eksempel «TegnRom»-serien som også ble oversatt og solgt til andre land.

- Det første prosjektet jeg ledet var Norsk Tegnordbok, som Møller kompetansesenter overtok i 2003 da prosjektet hadde havnet i en blindgate. Jeg bygget opp et nytt system fra bunnen av, og den første versjonen av tegnordboka kom ut tidlig i 2004. Men senere samme år ble jeg ansatt i Døves Media, og begynte å produsere TV-programmene «Tid for tegn» for voksne.

- Du var ansatt på Døves Media i en urolig periode for bedriften, blant annet med uenighetene knyttet til å flytte kontoret fra Ål til Oslo?

- Ja, jeg var midt oppe i det. Jeg støttet flytting til Oslo, og etablerte også avdelingskontoret i 2006 som senere ble hovedkontoret da virksomheten på Ål ble nedlagt.

- Men da hadde du stukket av til Bergen?

- For mange i Oslo var det nok som om jeg forduftet i løse lufta. Jeg hadde aldri

Sterk informasjonsvideo om vold

Ipek Dedeoglu Mehlum og Casper Lund.

planlagt å flytte til Bergen, men kvinnen i mitt liv var der. En dag i slutten av oktober 2007 satte jeg meg på flyet til Bergen med enveisbillett. Noen ganger skal du bare følge magesfølelsen når du tar de virkelige store avgjørelsene. Ikke tenk over det, eller vurdere fram og tilbake. Da går toget fra deg. Selv om jeg tok fly den gangen, legger han til med sin spesielle form for humor.

I Bergen rakk han å gifte seg, få barn, jobbe litt i Signo Dokken, ta en lang pappapermisjon og gjennomføre enda et prosjekt. Men nå har familien flyttet fra Bergen til Sandefjord, og Thordarson har begynt på enda et nytt prosjekt. Målet er å finne en løsning for å lagre all tegnspråkmateriale i Norge og gjøre slik at alle får tilgang til det. Dette skal han jobbe med i hele 2013, og det gjennom et eget firma. Jobben i Døves Media har han sagt opp.

-Høsten 2010 ble det bestemt at «Tid for tegn» for voksne, som tok opp journalistiske temaer relatert til døve skulle legges ned. Selv om det var noe av det billigste vi produserte, og med flest seere. Bare litt over en måned senere, i februar 2011 eksploderte døveskolesaken, og Døves Media hadde

parkert seg selv på sidelinjen. Vi har mistet noe viktig, men jeg håper vi kan klare å få det tilbake en dag, sier Thordarson. Han mener at Døves Media har et samfunnsansvar ovenfor døve, at de gjennom sin produksjon skal få saker som angår døve fram i offentligheten.

- Jeg fikk dårlig samvittighet av at folk kom til meg med saker som de trodde vi kunne ta opp på skjermen, og ikke kunne gjøre annet enn å gi tips om hvordan de kunne prøve å få det tatt opp i andre tv-kanaler eller aviser.

- Hvordan var det å arbeide med «Du er ikke alene»?

-Faktadelen var omtrent som å lage tidligere Tid for tegn for voksne – bare med et mye større budsjett og bedre tid, og jeg hentet også inn Anja Tolsrød som produsent på faktadelen. Men kortfilmene var noe annet. Det var deilig å jobbe med fiksjon, å kunne skrive manus, regissere og klippe selv. Selv om historiene er konstruert i samråd med fagfolk, var det veldig morsomt å jobbe med skuespillere, å få fram følelser og stemninger. Det er veldig sjeldent at norsk

Annbjørg på barnerommet: DVDen tar også opp vold relatert til barn.

Finn Arild og produksjonsteamet på opptak til faktadelen.

tegnspråk fremstilles på den måten, og det gjorde det ekstra gøy. Jeg håper vi har klart å gi temaene litt dybde. Det ser vi for eksempel i filmsekvensen med moren til datteren som ble mishandlet. Hun blir anklaget for å svikte, men det er nok bare av kjærlighet at hun ikke klarer å ta innover seg hva som skjer. Virkeligheten er komplisert, ekteskap og samboerforhold er kompliserte. Derfor trengte vi å vise litt mer enn bare konkret informasjon om temaet. Og så var det veldig gøy å lage dramafilm, avslutter Finn Arild Thordarson.

helge.herland@doveforbundet.no